

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра психології

ПОГОДЖЕНО:
Начальник кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент
Мірошниченко О.М.
« ___ » _____ 2021 р.

СИЛАБУС
навчального курсу «Сучасна теорія особистості»
спеціальність 053 «Психологія»
форма навчання: денна

РОЗРОБНИК:
доцент кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент
Дем'яненко Ю.О. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри психології
Протокол № __ від «__» _____ 2021 р.

Кредити та кількість
годин:

4 кредити ECTS; години: 16 лекційних,
20 семінарських, 4 практичних занять
та 80 самостійна робота.

Анотація курсу

У курсі «Сучасна теорія особистості» розкриваються проблеми різноманітних теоретичних поглядів на особливості становлення розвитку та функціонування особистості

Даний курс повинен вміщувати фундаментальні наукові знання, спроможні формувати світоглядні установки суб'єктів навчання з актуальних проблем сучасної персонології. Як теоретична основа курсу виступають фундаментальні загальнопсихологічні дисципліни. Курс носить інтегрально-прикладний характер.

Сучасна теорія особистості тісно пов'язана з такими дисциплінами як загальна, соціальна, вікова, диференціальна, психологія та прикладними сферами психології - психотерапія та психокорекція.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна теорія особистості» є: ознайомлення студентів з основними зарубіжними й вітчизняними теоріями особистості та загальну направленість досліджень в галузі персонології. Курс направлений на забезпечення теоретичної грамотності студентів-магістрів, що відображається у розумінні ними основних факторів що формують особистість, підходів до її вивчення та у розумінні теоретичного підґрунтя психокорекційної та психотерапевтичної роботи в різних персонологічних напрямках.

Організація навчання

Тематичний план

	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Поняття особистості в психології	12	2	-	-	10
2	Теоретико-методологічні аспекти теорій особистості	14	2	2	-	10
3	Психодинамічний напрямок	16	2	4	-	10
4	Диспозиційний напрямок	14	2	2	-	10
5	Когнітивно-поведінковий напрямок	16	2	4	-	10
6	Гуманістичний та феноменологічний напрямки	16	2	4	-	10
7	Формування і розвиток вітчизняної школи персонології	18	4	4	-	10
8	Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості	14	-	-	4	10
Всього годин за курсом		120	16	20	4	80

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Плани семінарських занять

Тема №2. Теоретико-методологічні аспекти теорії особистості

План:

1. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
2. Проблема структури особистості у вітчизняній психології.
3. Основні структури особистості.
4. Детермінація становлення особистості.
5. Ознаки, критерії, рівні сформованості особистості.

Контрольні питання:

- 1 Проаналізуйте внутрішню структуру особистості.
- 2 Розкрийте зміст трьох базових рівнів особистості.
- 3 Проаналізуйте взаємозв'язок соціально-психологічного, діяльнісного та генетичного рівнів особистості.
- 4 Перерахуйте елементи, що входять у структуру особистості.
- 5 Які, на вашу думку існують актуальні проблеми в галузі персонології?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. *«Суть особистості у контексті проблеми детермінації становлення особистості»*
2. *«Проблема ознак, критеріїв та рівнів сформованості особистості.»*

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологии: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.

16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основы психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основы психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
37. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання–Прес, 2007. 510 с.
38. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.

47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Тема №3. Психодинамічний напрямок

План:

1. Основні теоретичні засади психоаналітичної теорії особистості З. Фрейда.
2. Рівні свідомості та структура особистості за З.Фрейдом.
3. Розвиток особистості у психоаналітичній теорії.
4. Захисні механізми в теорії Фрейда.
5. Основні теоретичні положення індивідуальної психології А. Адлера.
6. Основні теоретичні положення аналітичної психології К. Юнга
7. Основні теоретичні положення гуманістичного психоаналізу Е. Фромма.
8. Основні теоретичні положення соціокультурної теорії особистості К. Хорні, основні поняття жіночої психології.

Контрольні питання:

1. Чи згодні ви з Фрейдом у тому, що статевий потяг і агресія – це два основних мотиви, що лежать в основі людської поведінки?
2. Який архетип пов'язував Юнг з досягненням самореалізації особистості в зрілості?
3. Яким чином теорія Еріксона розширює психоаналітичний підхід Фрейда до особистості?
4. Чи згодні ви з думкою Фрома, що більшість людей сьогодні насолоджуються значною свободою і автономією, але платять за це самотністю?
5. Як пояснює Хорні різницю між нормальною і невротичною особистістю з позиції невротичних потреб чи тенденцій?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. *«Неусвідомлюваний конфлікт: метод підпорогової психодинамічної активації»*
2. *«Психологія жінки в концепції К.Хорні»*

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологии: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.

8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основы психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основы психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
37. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
38. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.

40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Тема № 4. Диспозиційний напрямок

План:

1. Диспозиційна теорія особистості Гордона Олпорта
2. Теорія типів особистості Ганса Айзенка
3. Структурна теорія рис особистості Раймонда Кеттела

Контрольні питання:

1. Чи згодні ви з концепцією «функціональної автономії» Олпорта? Чи справді люди можуть розірвати свій мотиваційні зв'язки з минулим?
2. Які три головні риси індивідуума відповідальні за людську поведінку?
3. Які головні відмінності в поведінці інтровертів та екстравертів можна виділити на основі результатів досліджень Айзенка?
4. Назвіть шість характеристик «зрілої особистості», які виділив Олпорт.
5. Які основні етапи факторного аналізу для ідентифікації основоположних рис структури індивідуума?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. *«Емпірична валідація концепції теорії рис особистості»*
2. *«Боязнь комунізму як риса особистості в теорії Олпорта»*

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологи: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.

7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основы психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основы психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
37. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.

38. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Тема №5. Когнітивно-поведінковий напрямок

План:

1. Соціально-когнітивна теорія особистості А.Бандури.
2. Теорія соціального научіння Джуліана Роттера.
3. Теорія поля Курта Левіна
4. Бехівіоризм Уотсона та Торндайка
5. Теорія оперантного научіння Берреса Фредеріка Скіннера.

Контрольні питання:

1. Чому біхевіористську модель людини називають механістичною?
2. Що таке зумовлювання? Які типи зумовлювання Вам відомі?
3. Дайте оцінку експериментові "маленький Алберт".
4. Чим відрізняється радикальний біхевіоризм від необіхевіоризму?
5. Назвіть основні принципи соціально-когнітивної теорії.

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. *«Загальна характеристика когнітивного підходу до особистості»*
2. *«Когнітивно-експерієнціальна модель С. Епіштейна»*

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологи: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.

6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основы психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основы психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.

37. Психология: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
38. Психология: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Тема №6. Гуманістичний та феноменологічний напрямок

План:

1. Теорія самоактуалізації Абрахама Маслоу
2. Феноменологічна теорія Карла Роджерса
3. Особистість у логотерапії Віктора Франка
4. Екзистенційна психологія Ролло Мей

Контрольні питання:

1. Назвіть деякі із основних характеристик самоактуалізуючих людей.
2. В чому полягає різниця між дефіцитарним образом життя і мета образом життя?
3. Проаналізуйте невідповідності між усвідомленим «Я» і «Я-ідеальним» і їх зв'язок з психологічною адаптацією.
4. Які основні проблеми людської екзистенції розглядає в своїх працях Ролло Мей?
5. В чому полягає основна теза про сенс життя?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. *«Оцінка самоактуалізації»*
2. *«Переживання загрози та процес захисту в концепції Роджерса»*

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.

4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологи: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основы психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основы психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.

35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
37. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
38. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // 36. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Тема №7. Формування і розвиток вітчизняної школи персонології (4 години)

План:

1. Проблема структури особистості у вітчизняній психології. Основні структури особистості.
2. Класифікація та суть основних вітчизняних психологічних теорій особистості.
3. Ленінградська школа.
4. Московська школа.
5. Київська школа.

Контрольні питання:

1. Які нові підходи до проблеми психічного розвитку з'явилися у вітчизняній психології?
2. В чому зміст розбіжностей між Виготським і Блонським з питання про походження мислення та мови у особистості?
3. В чому проявилась специфіка підходу до проблеми особистості у російській психології.
4. Назвіть особливі риси українських персонологічних течій.
5. Які тенденції розвитку вітчизняної психології намітились у ХХ столітті?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. «Концепція, програма дослідження і класифікація типів особистості у працях Лазурського О.Ф.»
2. «Принципи та методи дослідження особистості в концепції Ковалева О.Г.»

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологи: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛІВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основы психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основы психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.

30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
37. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
38. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Чернушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Практичні заняття

Тема № 8. Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості (4 години)

План:

1. Порівняльна характеристика визначень особистості різних персонологів
2. Аналіз психологічного змісту основних структурних компонентів особистості у терміях особистості.

Контрольні питання:

1. Порівняйте структуру особистості запропоновану Фрейдом та Юнгом. В чому спільне, а що відрізняється?
2. Порівняйте позиції Адлера та Юнга з теми природи людської мотивації.
3. Чи згодні ви з твердженням Адлера, що соціальний інтерес є показником психічного здоров'я?
4. Порівняйте та укажіть різницю у поглядах Еріксона, Фромма, Хорні у питаннях впливу раннього дитинства на формування структури особистості.
5. Чи спостерігається схожість в теоріях Еріксона, Фромма, Хорні у питанні особистісної динаміки? Приведіть приклади.
6. Чим відрізняються підходи Олпорта, Кеттела, Айзенка до класифікації рис особистості?
7. Опишіть філософію конструктивного альтернативизма Келлі.
8. Яке із трьох основних напрямлень психології ХХ століття – психоаналіз, біхевіоризм і гуманістична психологія – найбільш адекватно відповідає вашій точки зору на особистість і її поведінку?
9. Поясніть чим феноменологічний підхід Роджерса до розладів поведінки відрізняється від психоаналітичного підходу Фрейда?
10. Коротко опишіть психологічну утопію Маслоу (тип суспільства, що найкращим чином)
11. Чи згодні ви з тим, що вихідні положення теоретиків про природу людини відображають їх власний життєвий досвід?
12. Яка із теорій особистості в майбутньому буде найбільш затребуваною?
13. Ви згодні ви, що особистість – це конструкт персонолога?
14. Чому, на вашу думку, існує так багато теорій особистості?
15. Людина і її місце в різних площинах: системний та історико-еволюційний підходи до особистості.

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
4. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
5. Иванников В.А. Основы психологи: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
6. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
7. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
8. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
9. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
11. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
12. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
13. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
14. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
15. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
16. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.

17. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ-ри, 2004.
18. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
19. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид-во Тов. КММ, 2007.
20. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико-методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
21. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого-акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
22. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
23. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
24. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
25. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
26. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.
27. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
28. Основи психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
29. Основи психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
30. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
31. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.
32. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
33. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
34. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
35. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
36. Психология личности: Словарь-справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
37. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
38. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
39. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
40. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
41. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
42. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
43. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
44. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
45. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
46. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
47. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.

48. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
49. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.
50. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
51. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
52. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Дайте визначення основним категоріям персонології «особистість», «індивід» та «індивідуальність». Підберіть з наукових джерел цитати різних авторів, які б розкривали зміст даних понять. Законспекуйте цитати. Подумайте, яким чином пов'язані вищеназвані категорії.

2. Використовуючи лекційний матеріал та інформацію з літературних джерел з теми, проаналізуйте методологічні принципи психології особистості.

3. Використовуючи лекційний матеріал та інформацію з літературних джерел з теми, поясніть розуміння представниками психодинамічного напрямку здорової та хворої особистості.

4. Створіть презентацію в програмі Power Point на тему «Характерні риси особистості в теоріях представників диспозиційного напрямку».

5. Письмово виконайте завдання й завершіть речення які є тезами феноменологічного напрямку в теорії особистості.

- матеріальна чи об'єктивна дійсність – це....

- люди вільні у рішенні....

- люди у своїй основі....

6. Законспекуйте матеріал статті:

Жигайло Н.І. Генетична теорія становлення і здійснення особистості в науковій діяльності академіка С.Д. Максименка.

7. Прочитайте, проаналізуйте та законспекуйте матеріал першоджерел:

- Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993.

- Маслоу А. Мотивация и личность. СПб. : Питер, 2008.

- Франкл В. Сказать жизни «Да!»: психолог в концлагере. Москва : Смысл, 2004.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в

Таблиці 1

Таблиця 1

	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)

1	Поняття особистість в психології	0,5	0,5	-	-
2	Теоретико-методологічні аспекти теорії особистості	5,5	0,5	5	-
3	Психодинамічний напрямок	10,5	0,5	10	-
4	Диспозиційний напрямок	5,5	0,5	5	-
5	Когнітивно-поведінковий напрямок	10,5	0,5	10	-
6	Гуманістичний та феноменологічний напрямки	10,5	0,5	10	-
7	Формування і розвиток радянської та вітчизняної школи персонології	11	1	10	-
8	Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості	6	-	-	6
Разом		60	4	50	6
Іспит		40			
Всього		100 балів			

За ведення конспекту лекцій нараховується 0,5 бала за кожен тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 4 бали. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- для того аби отримати бали слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще бали за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 5 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 1 балл за одне повністю висвітлене в конспекті питання з вищенаведеного списку.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді іспиту на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших

відповідей. На іспиті викладач задає вам 2 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 20 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до іспиту

1. Визначення особистості на основі співставлення споріднених понять "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність", "суб'єкт та об'єкт впливів", "особа".
2. Співвідношення суті понять "індивід" та "особистість".
3. Людина як індивід.
4. Людина як особистість.
5. Людина як індивідуальність.
6. Детермінанти становлення особистості.
7. Проблема біологічного та соціального як детермінант становлення особистості.
8. Суть особистості у контексті проблеми детермінації її становлення.
9. Соціалізація як детермінанта становлення особистості.
10. Індивідуалізація як детермінанта становлення особистості.
11. Суть самосвідомості та рефлексії у контексті проблеми особистісного становлення.
12. Суть саморегуляції у контексті проблеми особистісного становлення.
13. Проблема структури особистості.
14. Структура особистості у вітчизняній психології.
15. Структура особистості А.Г. Ковальова.
16. Структура особистості К.К. Платонова.
17. Структура особистості С.Д. Максименка.
18. Структура особистості В.В. Рибалки.
19. Одновимірні структури особистості у вітчизняній психології.
20. Двовимірні структури особистості у вітчизняній психології.
21. Тривимірні структури особистості у вітчизняній психології.
22. Порівняльна характеристика структур особистості вітчизняних психологів.
23. Концепція персоналізації А.В. Петровського.
24. Психологічний зміст основних структурних компонентів особистості.
25. Класифікація основних вітчизняних психологічних теорій особистості.
26. Суть особистості у контексті проблеми біологічного та соціального в людині.
27. Теорія особистості Л.С. Виготського.
28. Теорія особистості С.Л. Рубінштейна.
29. Теорія особистості О.М. Леонтьєва.

30. Теорії особистості щодо суті та структури особистості у вітчизняній психології.
31. Розуміння суті особистості у вітчизняній психології.
32. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
33. Теорії особистості в контексті глибинної психології.
34. Теорія особистості Фрейда.
35. Теорія особистості Юнга.
36. Теорія особистості Адлера.
37. Теорії особистості у контексті вершинної психології.
38. Теорії особистості у контексті вершинної психології: гуманістична психологія.
39. Теорія особистості в гуманістичній психології Роджерса.
40. Теорія особистості в гуманістичній психології Маслоу.
41. Теорії особистості у контексті вершинної психології: теорія ролей (Мід, Блумер, Гофман, Кун та ін.).
42. Теорії особистості у контексті вершинної психології: психодрама Морено.
43. Теорії особистості у контексті вершинної психології: когнітивна психологія (Найсер, Еліс, Бек, Келі та ін.).
44. Теорії особистості у контексті вершинної психології: біхевіоризм (Уотсон, Торндайк та ін.).
45. Теорії особистості у контексті сполучення глибинної та вершинної психології: епігенетична теорія Еріксона; онтопсихологія Менегетті та ін.
46. Епігенетична теорія особистості Еріксона.
47. Факторні теорії особистості.
48. Факторна теорія особистості Кеттелла.
49. Факторна теорія особистості Олпорта.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. Москва: Академический Проект, 2002. 496 с.
2. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 144 с.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
4. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 328 с.
5. Основи психології: Підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
6. Основи психології: підручник. /за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 1997. 632 с.
7. Паркинсон С. Н. Законы Паркинсона: сборник: Пер. с англ. / сост. И авт. Предисл. В. С. Муравйов. Москва : Прогресс, 1989. 448 с.

8. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособ. для учеб. заведений профтехобразования Москва : Высшая Школа, 1984. 174 с.
9. Психология бессознательного: сб. произведений / сост., науч. ред., авт. вступ. ст. М.Г. Ярошевский. Москва: Просвещение, 1990. 448 с.
10. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ: Знання-Прес, 2007. 510 с.
11. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інші.; за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ :Либідь, 2001. 560 с.
12. Соколова Е.Т. Психотерапия: Теория и практика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 368 с.
13. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. Москва : Педагогика, 1993. 144 с.
14. Черноушек М. Психология жизненной среды. Москва: Мысль, 1989. 174 с.
15. Юнг К. Г. Психологические типы. / под общей ред. В. Зеленского. Москва : Изд. Фирма «Прогресс-Универс», 1995. 715 с.
16. Ярошевский М. Г. История психологии. Москва : Мысль, 1985. 575 с.

Допоміжна

1. Бодалев А.А. Психология о личности. Москва : МГУ, 1988.
2. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва, 1968.
3. Загальна психологія: підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2012.
4. Иванников В.А. Основы психологи: курс лекций. – СПб. : Питер, 2010.
5. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека. *Мир психологии*. 2007. № 1 (49). С. 3–12.
6. Ковалев А.Г. Психологическая структура личности / под ред. В.В. Богословского. Общая психология. Москва : Просвещение, 1981. С. 70–73.
7. Ковалев А.Г. Психология личности. Москва, 1970.
8. Козубовский В.М. Общая психология: личность. Минск, 2006.
9. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 2005.
10. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. Т. 2. Москва : Педагогика, 1983. С. 195–200.
11. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. Київ, 2003.
12. Логинова Н.А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания. *Мир психологи* 2006. № 1. С. 85–95.
13. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984.
14. Макарова И.В. Общая психология. Краткий курс лекций. Москва : Юрайт–Издат, 2011.
15. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літ–ри, 2004.
16. Максименко С.Д. Психологія особистості. Київ : Вид–во Тов. КММ, 2007.
17. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 6. Ч. 1. С. 3–13.
18. Маркин В.Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ). *Мир психологии*. 2007. № 1. С.45–54.
19. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Пермь, 1990.
20. Мироненко И.А. Современные теории в психологии личности. СПб., 2003.
21. Немов Р.С. Общая психология: краткий курс. СПб.: Питер, 2011.
22. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Москва : "Юрайт", 2013.

23. Общая психология / Под ред. В.В. Богословского и др. Москва : Просвещение, 1981.
24. Палей И.М., Гербачевский В.К. Проблемы личности в курсе психологии. Ленинград : ЛГУ, 1972.
25. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии: Избранные труды. Москва : Педагогика, 1984. С. 228–257.
26. Платонов К.К. Структура и развитие личности. Москва : Наука, 1986.
27. Психология личности: Словарь–справочник / под ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Киев : Рута, 2001.
28. Реан А.А. Психология личности. СПб.: Питер, 2013.
29. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ : Либідь, 2001. С. 116–122.
30. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ, 2006.
31. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. Москва, 2006.
32. Симонов П.В., Ершов П.М. Темперамент. Личность. Характер. Москва : Наука, 1984.
33. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: Хрестоматия по психологии личности / ред. – сост. Д.Я. Райгородский. Самара : Дом "Бахрах", 1996.
34. Хохліна О.П. Загальна психологія: метод. реком. з підгот. до держ. екз. Київ : НАВС, 2011.
35. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун–ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). Вип. 20. У 2 ч. Ч. 1. Кам'янець–Подільський : Медобори 2006, 2012. С. 257–265.
36. Хьелл Л., Шиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.

Інформаційні ресурси

1. Гештальт психологія особистості. URL: https://stud.com.ua/167086/psihologiya/geshtalt-psihologiya_osobistosti.
2. Загальна психологія. URL: https://stud.com.ua/38484/psihologiya/zagalna_psihologiya/
3. Психологія особистості. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/po>
4. Столяренко О.Б. Психологія особистості (курс лекцій та практикум): навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори-2006". 2011. URL: http://lib.khnu.km.ua/fond/NOV/new02_2014/449000.htm (дата звернення: 11.09.2020)